

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ ΜΙΣΣΕΛ ΠΡΟΒΕΝ

Οι Ζαλαμόντ είνε κίττοι μιάς μεγαλοπρεπούς επάυλους. Τό κολοκίρι προσκαλόν διαφόρους επισήμους. Οι γέιτους φθονόν τους Ζαλαμόντ και συγχρόνως τούς κοροϊδεύον διότι είνε Ξισαομένοι. Πρός τόν παρόν φιλοσοφόν στην επανή τους δύο ακαδημαϊκούς, ένα Ξένο αρχιεπίσκοπο, μία αρχιεπίσκοπα, μία δούκισσα, δύο πολυκατομμυριούχους, και τόν διάσημο γεωδότη κ. Σαρμαντρί, μέλος τού Γκοτιτότου ό οποίος είνε καλύτερός φίλος τών Ζαλαμόντ. Μετά τό πρόγευσι συνομιλόν οι δύο άνδρες εις τό καπιστήριον.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Πώς ; Περιμένετε και άλλους προσκεκλημένους ;
ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Περιμένομε μία κυρία, που έρχεται άποκλειστικώς για σας : τήν κυρία Γαζέλ.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. (ταραγμένος).— Τήν κυρία Γαζέλ ;
ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ. (τόν κιντάζει).— Έ, έ ! Φαίνεται ότι αυτή ή είδησις σας κάνει μεγάλην έντύπωσι. Τήν ίδια έντύπωσι που έκαμε εις τήν κυρία Γαζέλ, προχθές, όταν τής άνήγγειλα τήν άφιξί σας.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. (αγρικεινός).— Και έκείνη σας εζήτησε ; ...
ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Προσκαλέστηκε μόνη της. Ένόησα ότι θα σας έκαμε μεγάλη ευχαρίστηση... Έλάτε, για να μέ ανταμείψετε, διηγήθητε μου αυτήν τήν ιστορία.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Δέν άπηρεζε πολύ εύτυχής με τόν άνδρα της ή κ. Γαζέλ ;

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Όχι. Ό κόμης Γαζέλ είχε ύπερ αυτόν τόν τίτλο του και τήν μεγάλη του περιουσία... Κατά τά άλλα όμως ήταν ένας άνθρωπος άνόητος, άμόρφωτος, ένώ έκείνη ήταν μία από τής πεύ χαριστωμένες γυναίκας...

ότι άν ήθελε...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Ποιός ξέρει; Τό βάθος τής ψυχής μας είναι μυστήριο και για μας τούς ίδιους... Δέν ξέρω, άν τή έντύπωσι θα μου κάμη ή συνάντησις με τήν κ. Γαζέλ, και άν άναστήθι τό παλιό αισθημα στην καρδιά μου.

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Υπάχει ένα μέσον να τό μάθετε άμέσως. Τό άμάξι θα φύγη τώρα για να φέγη την κόμησα από τό σταθμό. Πηγαίνετε και σεις ! Δέκα χιλιόμετρα στην επιστροφήν θα είσθε μαζή της !

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. (κατόπι διαταγών).— Καλά ! Πηγαίνο... Σας βεβαίω ότι τρέμο όταν συλλογίζομαι...

ΖΑΛΑΜΟΥΝΤ.— Θα σας περιμένω ν' άκούσω τās έντυπώσεις σας στύ γερισμό.

"Υστερα από μία ώρα ό Σαρμαντρί ταραγμένος, άνυπόμονος βλέπει τούς ταξιδιώτες, που κατεβαίνον από τό τραίνο.

Μία εύτοιας κυρία, τήν όσoίαν δέν άναγνωρίζει, περνά εμπρός του. Είναι ντυμένη με κτυπητά χρώματα, βαμμένη και περασμένη ηλικίας. Βλέπει τόν Σαρμαντρί και τρέχει προς συνάντησή του, ένώ κοκκινίζει σάν κοροϊδία.

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Ό Γιατρέ ! Σεις ! Σεις ! Τι εύτυχία ! Δέν με άναγνωρίζετε !

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. (κατάπληκτος).— Σας ζητώ συγγνώμη, κόμησα ! Είχα ζητήσει τήν άδεια να έλθω προς συνάντησήν σας ! Είμαι τόσο άφρονής !

ΚΑ ΖΑΖΕΛ. (χαριεντισμένη).— Έτσι είναι οι μεγάλοι σοφοί. Τι καλός πού είσθε !

(Ό Σαρμαντρί τήν οδηγεί προς τό άμάξι. Τήν κιντάζει πάλι και ζητεί να εύνη τό ώρασι πλάσω τό όνειρον του ο' αυτήν τήν εύτοιας και βαμμένην κυρία).

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. (προς εαυτόν).— Τιποτε δέν μένει παιά, τίποτε !

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Φαίνεσθε ταραγμένος, φίλε μου.

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Μου επιτρέπετε να σας βοηθήσω ν' άνεβήτε ; (Άκουμά περιούσιο από ότι περτάει στο χέρι του και κιντάει κοντά του τά άλογα φεύγον).

ΚΑ ΓΑΖΕΛ. (άναστατάζει).— Πόσον καιρό έχω να σας ιδώ !

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Ένα τέταρτο αιώνας περίπου !

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Άνεβήκατε τόσο ψηλά. Στής κορυφής τής επιστήμης !

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. (άπογοητευμένος).— Εργάσθηκα λίγο.

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Βλέπω ότι είσθε μετριόφρων όσο είσθε μεγάλος ! "Αχ ! "Αν ξέρατε τί τιμωά που μετανόησα για τά λόγια που σας είπα μία φορά !

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Ποιά λόγια ;

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Δέν τά θυμάσθε ; Τή μέρα τής τελευταίας συναντήσώς μας, εις τήν Φερτιό, όταν σας επάνελαμ τό μάρτυμα, που μέ είχαν διδάξει οι γονείς μου... Τόσες φορές μετανόησα για τήν άνοησί μου...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Μετανοήσατε τότε και κατόπιν ;

ΚΑ ΓΑΖΕΛ. (με άφέλεια).— Αργότερα, όταν έγινατε...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Ό ναί ! Όταν έγινα γνωστός ! Άλλ' εχίκατε πανδρευθεί καλά...

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Ό άνδρας μου ήταν ένας βλάκας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Έταν πλούσιος, νομίζω...

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Ναί. Άλλά έν συγκρίσει με τά τεράστια ποσά που κερδίζετε...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. (έπιληκτος για τις κουταμάρες τής πρακτικής και ώσιμον γυναίκας, που συγκρίνει με τήν λεπτήτητα και τό πνεύμα τής κόρης).— Τ' είν' αυτά που λέτε ;

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Πές τε μου δέν μου κρατάτε κακία για τήν άρνησί μου ;

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Καθόλου. Η τύχη με εύνόησε περισσότερο από τό ήλιπια...

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Υποφέρατε πολύ τότε ;

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Και σεις ;

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Εγώ ! Θεέ μου ! (Ψεύδεται). Αρρώσθησα από τή λήθη μου !

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Ας άφίσωμε τό παρελθόν. Μας εστέρησε τής εύτυχίας αυτής, που ίσως μάς έπεφιλτατε μεγάλης άπογοητεύσεως.

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Άπογοητεύσεις ;

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Όθλω να ειπωό ότι ό καιρός και ή οικειότης άλλάζουν πολλά πράγματα. Ίσως ή εύτυχία μας θα είχε τελειώσει τώρα...

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Ένώ τώρα είνε καινούργια ! "Έχετε δικαιο !

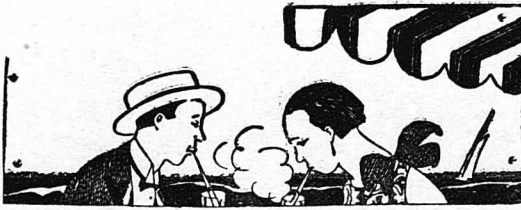
ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Καινούργια ; (Τήν κιντάει με άπορία).

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Ναί. "Υστερα από είκοσι χρόνια ή τύχη μάς προσφέρει μία ικανοποίησι...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ.— Τι έννοείτε ;

ΚΑ ΓΑΖΕΛ.— Βλέπω ότι είσθε ντροπαλός, όπως άλλωστε. (Με τρυφερότητα). Εγώ ένόησα, φίλε μου, ότι ή παραμονή σας εις τού

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ

[Γραμμένα γὰ τὸ «Μπουκέτο»]

Κ' ἔλαμπαν τὰ μύτια σου, Καλέ μου, μόνε, μέσ' στὴ νύχτα τοῦ Κυρίου, κ' ἦτανε χρομένη στὴ μορφὴ σου, οὐ μὴν ἠδονὴ τοῦ μαρτυρίου!

Κ' ἦσαν τὰ χεράκια σου, Καλέ μου, τ' ἀπέρα χεράκια τὰ γλυκά μου, κ' ἔμπλεζαν ἀλλήλητα, Καλέ μου, σὰν ποικιλία, μέσα στὰ δικά μου,

κ' ἔφεγγαν τὰ μύτια σου, Καλέ μου, ἀπὸ μὴν ἀλλοκοτὴ θυσία, καὶ τὸ προσωπίκι σου, Καλέ μου, ἔλαμπε γλυκά, σὰν ἐκκληρία!

Κι' ὅλη νύχτα ἄμοιοι, Καλέ μου, μέσ' στὸ βοϊθαμὶ τοῦ μισηρίου, ἴνωναρε κ' οἱ δύο, σάμπως λαμπάδες, στὴν Αἰόνα Ἰόδα τοῦ Κυρίου...

Τ' ΑΗΔΟΝΙ

Ἔνα βραδάκι τοῦ Μαγιοῦ, μέσ' στὴ χροιά κομμένο — τὸ πὸ μονάχο τῆς χροιάς, καὶ ἴσως τὸ πὸ θλιμμένο, —

τὴν ὥρα ποὺ ἐτοιμάζονταν νὰ κοιμηθῶν οἱ κλώνοι, δίχως αἰτία, ἔφαρκα, τραλλάθηκε τ' ἄρθρόν!

Πολλὲς φορές, ἀναγοῖσσι στὸν πλάτανο ἀποκατοῦ, ἀκούγαμε τὶς τριλλίες του, καὶ τὰ πιτσιμαῖά του!

συχνά, πάλι, γροῖζοντας τὶς ὄσες ποὺ βραδιάζει, τ' ἀκούσαμε, τὶς πὸ καλὲς στοροῖς του ν' ἀραδιάζει:

μὰ σὰν ἐκείνη τὴ βραδιά, οὐ κείνο τὸ πλάταν, τέτιο τραγοῦδι ἔσφιξε, ποτὶ δὲν εἶχε κάνει...

... Κι' ὅπως τραβοῦσα πάροια, στὴ μοιάζα τὸ δρόμον, ἀναπολιτάς μουτικὰ, δὲν ἔξεω ποὺν καμῶ μου,

— ποὐλάκι τοῦ μεσονυκτιοῦ, ποὐλάκι τῆς ἐρήμου, ἠρθ' ἡ φωνὴ σου σίχαρα, καὶ πῆρε τὴν ψυχὴ μου...

... Κ' ἦταν ἡ νύχτα διάφανη, κ' ἔλαμπε ἀγάλα ἡ ποὐλ' εἶχαν οὐσιπῶσι ἀπὸ τῶς τ' ἄλλα τὰ νυγοποῦλια, —

καὶ μέσ' ἀπ' τ' ἄσπρα τὰ νουθιά, ποὺ φέγγαν σὰ βελούδα, ὄλ' ἡ νυχτιά, παθητικὰ, σοῦ φώναζε: Τραγοῦδα...

Κ' ἦμον καὶ γοῖο, καὶ οἱ ἀκούγα, χωρὶς νὰ οὐ χορταίνω, — τὸ βράδι ποὺ τραλλάθηκες, ποὐλάκι ἀγαπημένο...

Ναπολέων Λαπαδιώτης

Ζαλιαμῶνται καὶ ἡ πρόσκλησίς του... ὁ ἐρχομὸς σας εἰς τὸ σταθμὸ ὅλα αὐτὰ ποὺ δειχθῶν φανερά τὸς σκοποῖς σας. Σὰς ἐννόησα καὶ γι' αὐτὸ σὰς μίλησα μὲ εὐλακρύνει. Ἔξω ὅτι κατὰ σὰς, ἡ γυναίκα πρέπει νὰ μιλῆτῃ καθαρά, ἀφοῦ δὲν τοῦλάμε!

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ, (στενωχωρημένος) — Λυπητοί, πολλοὶ, κυρία μου, ἀλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σὰς πῶ ὅτι δὲν ἐξηγεῖτε καλὰ τὰς πράξεις μου. Εἶνε ἐντελῶς τυχαίες. Σήμερα μόνον, ἔμαθα τὴν ἀφίξι σας. Λοιπὸν δὲν ἐσχεδιάσαι τίποτε.

Κα ΓΑΖΕΛ, (ἐκνευρωμένη) — Ἄλλὰ ἡ παρουσία σας σ' αὐτὸ τὸ ἀμάξι;

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. — Θέλησα... νὰ σὰς προσφέρω τὰ σέβη μου, ὅσπρα ἀπὸ τὸσον καρό!

Κα ΓΑΖΕΛ, (πεισωμένη) — Τόσο τὸ χειρότερο ἂν μίλησα πολλὴ γλῆγορα. Ἐν τούτοις...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ, (παγερός) — Θὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ, εὐλακρύνει, κυρία, καὶ θὰ σὰς πῶ ἀπὸ: Στὴν ἡλικία μου δὲν μπορῶ νὰ ἀλλάξω τὴ ζωὴ μου. Θὰ μένω ὁ ἀφοσιωμένος λάτρης τῆς ἐπιστήμης...

Κα ΓΑΖΕΛ. Ἡ ἀπόφασίς σας εἶνε ἀμετάκλητη;

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. — Ἀμετάκλητη!

Κα ΓΑΖΕΛ, (θυμωμένη, σὸν ἄμαξά). — Ἀμαξὺ! Πήγαίνε μὲ στὸ σταθμὸ!

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ, (κατεβαίνον ἀπὸ τὸ ἀμάξι). — Τάχη, ὀδήγησε τὴν κυρία. Θὰ σὲ περμεῖω ἐδῶ.

Κα ΓΑΖΕΛ, (ἔξω φρενῶν). — Μπορεῖτε νὰ καυχήθητε πὼς ἀφίνετε ὅλες τῆς εὐκαιρίας...

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ, (μὲ σεβασμὸ). — Δὲν εἶμαι δυναστετημένος γιὰ τὴν πρώτη φορά...

(Τὸ βράδι ὁ Σαρμαντοῖ, ἀπελιπισμένος γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ ὄνειρου του δηγρεῖται τὰς περὶ πλείστες τῆς ἡμέρας).

ΣΑΡΜΑΝΤΡΙΕ. — Τι ἀλλαγὴ, φίλε μου! Τι πτώσις! Κουτὴ, συμφοροντολόγοι καὶ ἀσχημὴ! Τὸ εἰδωλό μου! Ὅλες ἡ χίμαιρες τῆς ζωῆς μου... Ἄχ! Πρέπει νὰ παρατήρηθῃ κανεῖς προσεκτικὰ τὰ μωραμμένα πρόσωπα τῶν γυναικῶν, ποὺ ἀγαπήθησαν! Εἶνε ἕνα σκληρὸ μάθημα. Τι ἀπογοήτεσις! Τι ἀηδία! Καλλίτερα νὰ ἔμενα μὲ τὸ δνειροῦ μου!

Μισέλ Προβέν

ΠΩΣ ΖΟΥΣΑΝ ΟΙ ΠΡΟΦΟΝΟΙ ΜΑΣ

Ἡ ΖΩΗ ΣΤΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Τὸ Ἀθηναϊκὸ σπιτὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους. — Ἡ ἀπλότης του. — Ὁ γυναικωνίτης. — Τὰ μαγκάλια. — Τὰ ἐπιπλα τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων.

Ἐπιπλέον ἀπὸ μακρὲς, ἐπίπονες καὶ προσεκτικὲς ἐρευνες τῶν ἀρχαιολογῶν μόλις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀρχίσαν νὰ καθορίζεται ἡ ζωὴ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων.

Ἀπὸ τὸ ὠραῖον βιβλίον τοῦ καθηγητοῦ Τόκερ, μαθαίνουμε πὼς ἔζησαν οἱ Ἀθηναῖοι δὴ σπῖτια τους, ποῖ ἐπιπλα μετεχειρίζοντο συνήθως καὶ χίλιες δὲ ἄλλες λεπτομέρειες τῆς καθημερινῆς ζωῆς των, ἡ ὁποία εἶχε παραμεινῆ ὡς ὅτε σκοτεινὴ.

Κατὰ τὴν ἀκμὴ τῶν Ἀθηναίων, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς δημοκρατικῆς ἐποχῆς μέχρι τῆς μακεδονικῆς κατακτήσεως, τὰ περίφημα «παλιὰ» ποὺ ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος δὲν ὑπῆρχαν. Ὁ Δημοσθένης συγκαταλέγει ἀργότερα κατὰ τὸς Μακεδονικοὺς χρόνους τὰ σπῖτια τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Μιλτιάδου καὶ τῶν ἄλλων εὐκλῶν στρατηγῶν τῆς ἐνδόξου τῶν Ἀθηναίων ἐποχῆς, πρὸς τὰ δημοτικὰ πτεία τῶν Ἀθηναίων ἀποκαλεῖ τὰ πρώτα ἐρεῖλια. Καὶ ὠφείζετε κατὰ τῶν ἀρχόντων τῆς συγχρόνου τοῦ ἐποχῆς, οἱ ὅποιοι ἀνιήσαν μεγαλοπρεπῆ μέγαρα ὥστε νὰ ὠραιοῦν ἀπέναντι τους αἱ δημοσίου οἰκοδομῆ.

Εἰς τὸ κυρίως Ἄστυ, δὲν ὑπῆρχον διόλου μεγάλα σπῖτια. Εἰς τὰς ἐσχολὰς τὰ σπῖτια εἶχαν περισσότερα δωμάτια καὶ τὰ ἐπιπλοῦσαν οἱ Ἀθηναῖοι. Τὰ σπῖτια τῶν Ἀθηναίων εἶχαν ἀπλοῦστα σχέδιον. Ἦσαν μονόροφα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον. Ὑπῆρχαν καὶ διόροφα ἐκ τῶν ὁποίων τὰ πλείστα μόνον κατὰ τὸ ἦμισυ.

Τὰ σπῖτια τὰ ἐκατέρητα στήν Πομπηία μορῶν νὰ δώσωμεν μὲ ἀμυδρὴν ἰδέα γιὰ τὰ σπῖτια τῶν Ἀθηναίων, ἀφοῦ τίποτε ἄλλο δὲ μπορεῖ ὠρσιμεῖν νὰ μᾶς φωτίσῃ γιὰ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς αὐτῶν.

Τὰ σπῖτια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διέφερον ὀλωσδιόλου ἀπὸ τὰ σημερινὰ γιὰτὶ ἀπ' ἔξω δὲν παρουσιάζαν τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸ. Μιὰ μικρὰ πορτὰ σ' ἕναν κάταστρο τοῖχο καὶ ποὺ καὶ ποὺ κανένα στενὸν παρθυράκι.

Ἀπὸ μέσα ὅμως ἀπὸ τὴν αὐτὴ καὶ παρὰ ἄνω καὶ πρὸς καὶ διάδρομοι, καὶ δωμάτια εὐάερα καὶ εὐήλια ὑπῆρχαν. Δηλαδὴ οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἦσαν εἰς τὰ σπῖτια τῶν κλειστοῦ ἀπ' ἔξω καὶ ἀνοιχτοῦ ἀπὸ μέσα.

Σὲ κάθε σπῖτι εἶταν ἀπαραίτητο καὶ ἀπὸ ἕνα μαγαζὶ. Πολλὲς φορές ἦσαν καὶ δύο τὰ ὅποια ἐνοικίαζεν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ σπιτιοῦ. Τὰ σπῖτια ἦσαν κτισμένα ὅλα ἀπὸ τούβλα ψημένα στὸν ἥλιον. Ἀργότερα ἐκτίσθησαν σπῖτια ἀπὸ πέτρος καὶ μάρμαρον.

Τὰ πλούσια σπῖτια εἶχαν ἕνα μικρὸν χῶρον ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν πορτὰ στεγασμένον καὶ ὑποστραζόμενον ἀπὸ δύο στύλους. Εἰς τὰ ἄλλα τίποτε. Εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τοῦ σπιτιοῦ βρισκόντουσαν τὰ ἀγάλματα τῶν Ἑρμῶν καὶ τοῦ Ἀπολλωνοῦ. Οἱ πόρτες συνήθως ἦσαν μονόφυλλες, σπανιώτατα δὲ διφυλλες.

Ἡ αἰθουσα τῆς ὑποδοχῆς ἦτο χωριστὴ ἀπὸ τὰ ἄλλα δωμάτια τὰ ὅποια ἐχώριζε ξεχωριστὰ πορτὰ. Ἡ πορτὰ αὕτη ἦτο τὸ σύννοτον τοῦ γυναικωνίτου καὶ ἡ νεαρὰ κόρη ἔφερε νὰ εἶχῃ σοβαρωτάτων λόγων γιὰ νὰ τολμῆσῃ νὰ τὴν περάσῃ. Ἐπίσης ἦτο πάντοτε κλειστὴ εἰς τοὺς ξένους καὶ μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν λέγει ὁ Δημοσθένης εἰς ἕνα λόγον του:

«Ἦλθε τὴν νύκτα μεθυμένος, ἔσπασε τὴν πορτὰ καὶ ἐμπῆκε εἰς τὸν γυναικωνίτην!»

Εἰς τὸν γυναικωνίτην ἦσαν τὰ δωμάτια τῶν συζύγων καὶ τῶν ἀνυπανδρῶν κοριτσιῶν, ἡ ἀποθήκη, τὰ δωμάτια τῶν ὑπηρετικῶν καὶ τὸ μαγειρεῖον.

Τὰ σπῖτια, καθὼς εἴπαμε ἦσαν συνήθως μονόροφα εἰς τὸ ἄστυ ὅμως ἐνεκα τοῦ στενοῦ χῶρου κολλᾶντες ἕνας ὄροφος ἀκόμη ἦτο ἀπαραίτητος.

Καὶ ἐγένετο οὗτος ἀναλόγος τῆς ἀνάγκης, ἄλλοτε μικρὸς καὶ ἄλλοτε κατεῖχε ὀλόκληρον τὸ σπῖτι. Ἐμεῖον δὲ συνήθως οἱ ὑπῆρχαν τῆς οἰκίας καὶ ἀνεβαῖναν σ' αὐτὸν μὲ μιὰ ξεχωριστὴ σκάλα ἀπ' ἔξω. Ἐκεῖ παρὰ ἄνω δὲν ὑπῆρχον, ποὺ καὶ ποὺ κανένας φεγγίτης ἔβλεπε τὸ δρόμον.

Τὰ καλὰ σπῖτια εἶχαν πηγὰδι ἢ στέργα. Θεωρίστε πῶς τὶς ἰδικὲς μᾶς δὲν ὑπῆρχον. Τὰ ἔβλα ἢ τὰ κάρβουνα μὲ τὸ περίφημον μαγκάλι ἔκαναν ὅλες τῆς δουλειῆς καὶ ὁ καπνὸς ἐγέμιζε τὰ δωμάτια. Μόνον εἰς τὸ μαγειρεῖον ὑπῆρχεν κάποιον τρύπα χρησιμεύουσα ὡς καπνοδόχος.

Τὰ ἐπιπλα τῶν Ἀθηναϊκῶν σπιτιῶ τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς ἦσαν ἀπλοῦστατα. Περιωρίζοντο εἰς πᾶν ὅτι ἐχρησιμεύε μόνον. Ἐλείπεν ἡ σημερινὴ πλῆθυσία ἐπιπλῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρχίσταν.

Τὰ καθίσματα τῶν ἡμερῶν ἐλαρὰ, ἀλλὰ καὶ ἀναπαυτικώτατα. Οἱ διαφόροι σχήματα λυγρῆς τῆς, οἱ ἀμφουροί, τὰ κίτελλα, τὰ μικρὰ κάτοπτρα καὶ πλείστα κομφοτεχνήματα πλῆνη ἢ μετὰλλινα, ἀπέτελλον τὴν μόνην ἐπίπλων τοῦ Ἀθηναϊκοῦ οἴκου.

